

Jaarverslag 2002 / 2003

Sociaal Economische *Adviesraad* Noord Nederland

Secretariaat:

Laan Corpus den Hoorn 200 te Groningen

Postbus 481, 9700 AL Groningen

T (050) 522 49 80

F (050) 522 49 99

E mansveldsean@snn-nl.com

Voorwoord

In het afgelopen verslagjaar vonden wijzigingen in de samenstelling van de SEAN plaats. Leden vertrokken en nieuwe leden traden aan. In de persoon van ing. P. de Jong die jarenlang een buitengewoon constructieve rol speelde en tussentijds vertrok, wil ik al diegenen bedanken die bijdroegen aan het functioneren van de raad.

De enige jaren geleden ingezette schaalvergroting van de werknemers- en werkgeversorganisaties bewees steeds meer haar nut en heeft van de raad een landsdelig orgaan gemaakt, dat provinciale grenzen oversteeg en een brede belangenafweging stimuleerde.

De agenda van de raad heeft zich geleidelijk aan verbreed, waardoor de beide aspecten van z'n adviestaak – sociaal en economisch – in een evenwichtiger positie kwamen te verkeren. Naast de onderwerpen die rechtstreeks met de werkzaamheden van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland samenhangen, kwamen het arbeidsmarktbeleid en de rol van het onderwijs daarin in het bijzonder, op de agenda.

Het wegvallen van de arbeidsmarktplatforms vervulde de raad met zorg; vandaar dat het aanbod werd gedaan daarin een compenserende rol te spelen. Het vmbo kreeg grote aandacht van de raad, omdat de leerlingen voor een belangrijk deel in het noordelijke midden- en kleinbedrijf hun werk zullen vinden. Voor het eerst werkte de raad met een daartoe ingestelde werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de sociale partners en deskundigen.

Onder invloed van politieke omstandigheden wijzigde het beleid voor Noord-Nederland zich. Bij de bespreking van de tussentijdse evaluatie van het Kompas voor het Noorden kwam de zorg al naar voren over nationaal beleid, dat zich dreigt terug te trekken op de Randstad. Voortzetting van ingezet beleid kan niet zonder kritische begeleiding van overheden en sociale partners; dat de nationale overheid de bodem eronderuit dreigt te slaan, bergt een groot afbreukrisico in zich voor de in gang gezette ontwikkeling. Bij deze ontwikkeling voegen zich onderwerpen van de Europese agenda die van grote invloed zullen zijn op de positie van Noord-Nederland – een reden te meer om voor de belangen van het Noorden op te komen.

De bescheiden uitbreiding van het secretariaat werd helaas niet gerealiseerd. De ambitie van de raad stond daardoor onder druk. Een woord van dank aan de dames Mansveld en Van Os is op z'n plaats gezien het beroep dat op hen werd gedaan.

K.W. Swaak,
voorzitter

Inhoudsopgave

4

1.	Inleiding	5
2.	Samenstelling, organisatie en werkwijze	
2.1.	Algemeen	6
2.2.	Samenstelling van de SEAN	6
2.3.	Adviezen	6
2.4.	Vergaderingen	6
2.5.	Agendacommissie	7
2.6.	Overleggen	7
2.7.	SEAN werkgroep	7
2.8.	Website	7
2.9.	Financiën	7
3.	Standpunten en adviezen	8
3.1.	Loonkostenpremieregeling	8
3.2.	Structuurschema Groene Ruimte-2	8
3.3.	Digitale Infrastructuur	9
3.4.	Midterm Review van Kompas voor het Noorden	9
	3.4.1. Plan van Aanpak	9
	3.4.2. Rapportage	10
3.5.	SNN Jaarprogramma 2003	11
3.6.	Agenda voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied van Noord Nederland	11
3.7.	Gesubsidieerde arbeid	12
3.8.	Onderwijs / Arbeidsmarkt	12
4.	Besproken onderwerpen die (nog) niet tot advisering hebben geleid	14
	Bijlagen	
1.	Totaaloverzicht uitgebrachte SEAN adviezen	15
2.	Samenstelling van de raad	24
3.	Samenstelling van de SEAN werkgroep "aansluiting Onderwijs / Arbeidsmarkt"	26
4.	Financiële begroting en financiële realisatie 2002	27

1. Inleiding

Dit jaarverslag verschaft u een beknopt overzicht van onze activiteiten in 2002 en tot de zomer van 2003. Vanaf heden zal het jaarverslag van de SEAN van juni tot juni beslaan.

Het verslag is in de eerste plaats bestemd voor onze subsidieverstrekkers, te weten het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) en de Sociaal Economische Raad (SER).

Daarnaast wordt het toegezonden aan organisaties en instanties waarmee wij samenwerken.

De opbouw van het jaarverslag is als volgt. In hoofdstuk 2 een beschrijving van de samenstelling, organisatie en werkwijze. In hoofdstuk 3 een overzicht van de op verschillende deelterreinen uitgebrachte standpunten en adviezen en in hoofdstuk 4 een overzicht van de besproken onderwerpen die niet direct tot advisering hebben geleid.

Een samenvattend overzicht van tot op heden uitgebrachte adviezen is opgenomen in bijlage 1.

In bijlage 2 treft u aan een samenstelling van de raad.

In bijlage 3 treft u een samenstelling van de tijdelijk door de SEAN ingestelde werkgroep "aansluiting Onderwijs / Arbeidsmarkt".

In bijlage 4 een overzicht van de financiële begroting en financiële realisatie in 2002.

Voor feitelijke vragen naar aanleiding van dit jaarverslag kunt u te allen tijde terecht bij ons secretariaat.

Wij wensen u veel leesplezier.

2. Samenstelling, organisatie en werkwijze

6

2.1. Algemeen

De SEAN is door het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN) bij besluit van 27 augustus 1992 ingesteld. Als taken heeft de raad bij zijn instelling meegekregen:

- het fungeren als overleg- en informatieplatform van sociale partners in het Noorden inzake de algemene lijnen van de uitvoering van sociaal-economische beleidsmaatregelen op de schaal van het Noorden, teneinde een optimaal (noordelijk) regionaal economisch beleid te bevorderen;
- het – gevraagd en ongevraagd – uitbrengen van adviezen aan het SNN. (De raad heeft daarnaast het recht uitgebrachte adviezen ter kennis te brengen van provinciebesturen en / of derden).

Met de instelling van de SEAN is beoogd een nauwe betrokkenheid van werkgevers- en werknemersorganisaties te bevorderen bij het proces van sociaal-economische beleidsontwikkeling in het Noorden. De in de SEAN vertegenwoordigde partijen zien deze samenwerking als een noodzakelijke verbreding van het draagvlak en daarmee als vergroting van de effectiviteit van het te voeren regionaal sociaal-economisch beleid.

2.2. Samenstelling van de SEAN

De SEAN kent naast een onafhankelijk voorzitter, 5 werkgevers- en 5 werknemersleden, 3 gemeentelijke leden, 3 provinciale leden en 4 adviseurs. De provinciale leden en de adviseurs hebben geen stemrecht. Een overzicht van de leden is bijgevoegd in bijlage 2.

De SEAN kan ad hoc derden voor besprekingen uitnodigen. De samenstelling, taken en werkwijze zijn opgenomen in een SNN-verordening van 27 augustus 1992, herzien bij besluit van het AB-SNN van 27 juni 1995, bij besluit van 31 mei 2000 en bij besluit van 17 april 2001).

2.3. Adviezen

Sinds de instelling in 1992 heeft de SEAN 61 adviezen uitgebracht waarvan 10 in 2002 en tot de zomer 2003. Daarvan waren 4 gevraagde en 6 ongevraagde adviezen. De (unanieme) adviezen beslaan een breed werkkerrein.

2.4. Vergaderingen

De raad kwam in 2002 / zomer 2003 8 maal bijeen in plenaire vergaderingen. Zonodig wordt in beslotenheid vergaderd. Dit is in de jaarverslag periode tweemaal gebeurd. Hierover wordt beslist door de Agendacommissie. De raad kan besluiten om voor de voorbereiding van gespreksthemas werkgroepen in te stellen. Van deze mogelijkheid is in 2001 voor het eerst gebruik gemaakt (zie ook bijlage 3.).

Ook heeft in 2001 voor de eerste maal een gezamenlijke vergadering plaatsgevonden met de Adviesraad voor de Agrobusiness (ArA) en het Adviescollege voor de Markt (AMa).

2.5. Agendacommissie

De vergaderingen van de SEAN worden voorbereid door de Agendacommissie. De samenstelling van de commissie betreft, naast de voorzitter dhr. K.W. Swaak, de gedeputeerde die voorzitter is van de Bestuurscommissie Economische Zaken en Toerisme van het SNN. Dit was tot mei 2003 dhr. H. Weggemans en is sinds mei 2003 dhr. J.C. Gerritsen, 1 lid uit de kring van werkgeversorganisaties (de heer J.N.M. Haerkens, algemeen secretaris VNO-NCW Noord) en 1 lid namens de werknemersorganisaties (de heer K.T. Uitham, districtsbestuurder FNV Noord) en 1 lid namens de wethouders grote steden, dhr. A.A.M. Brok, wethouder te Leeuwarden.

2.6. Overleggen

Ook in 2002 / 2003 vond weer enkele keren landelijk secretarissenoverleg plaats bij de Sociaal Economische Raad (SER) te Den Haag. Tijdens deze bijeenkomsten werden landelijk en regionaal actuele onderwerpen doorgesproken met als doel afstemming en uitwisseling van actuele informatie. Voorts werd dit overleg benut voor het onderhouden van de functionele en inhoudelijke contacten tussen de SER en de provinciale overleg- en adviesorganen, onder meer over subsidie-aangelegenheden.

Op ambtelijk niveau is er tijdens de verslagperiode goed en regelmatig overleg gevoerd met de drie provincies en bestaan er korte laagdrempelige lijnen met de drie provinciehuizen en de UO SNN. Ook neemt de secretaris structureel deel aan het REA-overleg en het overleg m.b.t. arbeidsmarkt-informatie- en arbeidsmarktonderzoek op noordelijk niveau.

2.7. SEAN-werkgroep

In 2002 is voor de eerste maal een SEAN werkgroep in het leven geroepen. Het betrof een werkgroep die de knelpunten in de aansluiting tussen het onderwijs en de regionale arbeidsmarkt heeft belicht. De werkgroep bestond uit externe deskundigen aangevuld met de voorzitter van de SEAN en de SEAN secretaris. De rapportage van de werkgroep is vastgesteld door de SEAN vergadering en heeft geleid tot advisering aan het DB-SNN.

2.8. Website

In 2002 is de website van de SEAN gerealiseerd (www.sean-online.nl).

2.9. Financiën

Subsidiënten van de SEAN zijn het SNN en de SER in de onderlinge verhouding 50:50 waarbij bij overschrijding van de grens van € 79712,- (indexering 2002) de SER niet langer bijdraagt. In totaliteit was in 2002 een budget beschikbaar van € 167.352,- en is de totale werkelijke exploitatie uitgekomen op € 131.980,-. Een onderschrijding van € 35.372,-. In bijlage 4 is een financiële verantwoording opgenomen van begroting en realisatie 2002. Deze verantwoording sluit aan bij de SNN verantwoording v.w.b. de SEAN.

3. Standpunten en adviezen

8

3.1. Loonkostenpremieregeling

Het SNN vraagt de SEAN te adviseren met betrekking tot een regionale LPR regeling. De SEAN is content met de komst van een complementaire LPR regeling ten opzichte van de IPR. De IPR was weinig tot niet bruikbaar voor bepaalde categorieën van dienstverleners en andere arbeidsintensieve bedrijven. Veelal, met name in de call center sector zijn de investeringen in vaste actieve bescheiden van omvang. Voor deze specifieke categorieën waarvoor Noord Nederland nog interessant is met het oog op het aanwezige arbeidspotentieel, kan deze regeling een extra prikkel zijn om zich hier te vestigen.

Een in termen van werkgelegenheid effectievere loonkostenpremieregeling komt naast een in die termen minder effectieve investeringspremie. Bij een onbeperkt budget levert dat regionaal een maximaal aantal banen op. Echter bij een beperkt budget zal moeten worden gekozen. De SEAN heeft er voor gepleit om cumulatie van de LPR met zowel de centrale als de decentrale IPR niet uit te sluiten. Bij gebrek aan centrale LPR regeling kan er gebruik worden gemaakt van een zogenaamde majeureclausule naar analogie van de centrale IPR. De raad adviseert met klem de criteria hiervoor ruim te stellen gezien het belang voor de regionale economie en werkgelegenheid in Noord Nederland. Om investeringen in arbeidsintensieve productietechnieken ook in kleinere bedrijven te stimuleren zouden, om de ondergrens van de regeling te halen, ook clusters / projecten van meerdere (kleinere) bedrijven uit eenzelfde branche of een anderszins samenhangend verband tezamen gehonoreerd dienen te worden binnen de LPR.

Overigens is de raad van mening dat het van belang is na verloop van tijd de werking van de LPR te evalueren, bij voorkeur in samenhang met de IPR.

3.2. Structuurschets Groene Ruimte (SGR-2)

De SGR-2 is een uitwerking van het strategisch beleid op hoofdlijnen in de 5e nota Ruimtelijke Ordening voor het landelijk gebied. Noord Nederland heeft haar meerjaren strategisch ruimtelijk economisch beleid geformuleerd in Kompas voor het Noorden. Het beleid en de daarbij behorende instrumenten beschreven in het SGR-2 zijn van toepassing op het gehele land. Alhoewel de SGR pretendeert ruimte te bieden voor gebiedsgerichte uitwerkingen, is er sprake van centralistische uitgangspunten. Maar Noord Nederland is nu eenmaal niet gelijk aan de Randstad en genuanceerde regionale visie is gewenst. De SEAN pleit voor een decentrale aanpak en regionaal gedifferentieerd beleid en derhalve een voortzetting van het ingezette Kompasbeleid. Deze afspraken kunnen niet worden overschreven door nieuw SGR-2 beleid. De SEAN is van oordeel dat de beschikbare middelen voor het Landelijk Gebied in het huidige Kompas voor het Noorden niet overeenstemmen met het gewenste ambitieniveau. Ook de SGR-2 draagt hiertoe geen oplossingen aan; een financiële paragraaf ontbreekt. Om per regio de juiste instrumentenmix te kunnen samenstellen om het regionaal beleid uit te kunnen voeren is de SEAN de mening toegedaan dat hieraan, voor wat betreft de middelen, een programmatistische aanpak ten grondslag moet liggen waarbij beoordeling en besluitvorming van projecten op een zo decentraal mogelijk, in dit geval landsdelig, niveau moet plaatsvinden.

3.3. Digitale infrastructuur

Zowel in mei 2002 als in juni 2003 is gesproken over de digitale infrastructuur in Noord Nederland en dit heeft tweemaal geleid tot een SEAN advies.

Beide keren is geadviseerd naar aanleiding van verschenen rapporten m.b.t. digitale infrastructuur. Aan ICT is binnen de Kompasdoelstelling van 43.000 additionele banen een grote rol toebedeeld. Echter in mei 2002 blijven de hooggespannen verwachtingen achter. Er is behoefte aan een goede ICT infrastructuur om als basisvoorziening onderdeel uit te maken van een goed woon- en leefklimaat, als vestigingsfactor voor bedrijven, als ondersteuning voor kennisnetwerken, onderwijs en als communicatiemiddel. Het belang van ICT staat niet ter discussie maar wel of het SNN beleid voldoende bijdraagt aan de gewenste ontwikkelingen in Noord Nederland. In mei 2002 brengt de SEAN de volgende hoofdpunten onder de aandacht van het DB-SNN:

- Uitgangspunt voor digitale breedbandinfrastructuur moet glasvezel zijn.
- De raad is van mening dat de prioriteit moet liggen bij het aanleggen van de infrastructuur met een onderscheid in aansluiting van bedrijven en woonaansluitingen. Voor wat betreft nieuwe bedrijventerreinen, aanleg nieuwe woonwijken, herstructurering en renovatie moet reeds in de planvormingfase glasvezelaanleg meegenomen worden.
- De SEAN pleit voor een hoog ambitieniveau v.w.b. de dekking van de uitrol van digitale infrastructuur en benadrukt de rol van provincies en lokale overheden als launching customer.
- Naast infrastructuur dient stimulering plaats te vinden van een betere benutting van ICT, samenwerking en kennisoverdracht tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven, meer innoverende activiteiten met behulp van ICT en ICT scholing van personeel.

Daarnaast legt de SEAN in mei 2002 de nadruk op de rol van ICT in het arbeidsmarktbeleid en het belang van stimulering van hoogwaardige werkgelegenheid in Noord Nederland. Welke sociale en economische factoren zijn van belang voor hooggeschoold personeel om zich (blijvend) te vestigen? Ook het belang van een project als LOFAR wordt benadrukt evenals de samenwerking in Noord Nederland en informatie-uitwisseling m.b.t. ICT.

In 2003 wordt naar aanleiding van een NOM rapport over versnelde uitrol van (A)DSL in Noord Nederland door de SEAN nogmaals de nadruk gelegd op het belang van een goede en dekkende digitale infrastructuur in Noord Nederland. De raad ziet uitrol van (A)DSL als zinvolle tussenoplossing en als hulpmiddel om de glasinfrastructuur dichterbij te halen door marktontwikkeling.

3.4. Midterm Review van Kompas voor het Noorden

3.4.1. Plan van aanpak

In juli 2002 wordt advies uitgebracht over het plan van aanpak van de Midterm Review. De SEAN vindt het plan van aanpak zeer volledig en inzichtelijk. De SEAN vraagt zich wel af er voor de Midterm Review ook een hernieuwde meting van het economisch faseverschil wordt gedaan. Significante afwijking zou namelijk het Kompasprogramma en de daarin gestelde doelen in een ander daglicht kunnen plaatsen. Verder gaat de raad er van uit dat gemeten output, resultaten en impact (zowel direct als indirect) kan worden afgezet tegen de nul-meting bij de aanvangsituatie. Ook is de raad benieuwd naar de verwachte invloed van de ontwikkelingen van de "agenda voor het landelijk gebied" voor het economisch beleid in Noord Nederland.

3.4.2. Rapportage

Dit betreft een zeer uitgebreide advisering in juni 2003. De raad is verheugd met de uitgebreide rapportage die voorligt. Vrijwel alle Kompasmiddelen komen direct of indirect ten goede aan het bedrijfsleven. Voor wat betreft de inzet van middelen op projecten ligt het SNN goed op schema.

De SEAN is content met de conclusie dat de werkwijze, de effecten en de effectiviteit van Kompas als positief wordt beoordeeld. De SEAN is van mening dat de constatering van het achterblijven van de aanwezigheid van stuwende bedrijven en (de daarmee samenhangende) lage innovatiegraad in de regio zorgwekkend is, evenals de structurele knelpunten in het regionaal investeringsklimaat. In deze context is het moeizaam dat bij de kwantitatieve effectmeting het behoud van (structurele) werkgelegenheid niet meetelt.

De keuze voor het kernzonebeleid blijft relevant. Voor een blijvend uitnodigend investeringsklimaat vindt de SEAN het tempo van verbetering van de infrastructuur te laag. Naast het kernzonebeleid blijft de noodzaak bestaan voor economische vitaliteit in het landelijk gebied.

Ook spreekt de raad haar behoefte uit tot vertaling van de Kompaseffecten naar kengetallen op Noord Nederlandse schaal, bijvoorbeeld in termen van concurrentiepositie, arbeidsparticipatie, (kennis)innovatiegraad, export etc. Ook wordt in de advisering de aandacht gevestigd op de noodzaak tot het behouden en verwerven van kennis laagdrempelig toegankelijk te maken en te houden voor het bedrijfsleven. Organiserend vermogen t.b.v. verhoging van kennis en innovatie in het MKB kan tot op heden niet worden medegefinancierd vanuit Kompas.

De arbeidsmarktmaatregelen binnen Kompas zijn niet effectief gebleken. Er bestaat nog steeds een frictie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Het arbeidsmarktbeleid in Kompas zou sterker moeten worden gekoppeld aan innovatie en kennis.

Ook heeft de raad (wederom) haar zorg uitgesproken over het achterblijven van de vraaggerichte arbeidsmarktprojecten. Scholing van werkenden, (werkloze) werkzoekenden en jongeren is van groot belang als voorwaarde voor economische structuurversterking; in dat kader moet naar mogelijkheden worden gezocht om cofinanciering vanuit Kompas mogelijk te maken om het kennisniveau van het arbeidsaanbod (aan de onderkant van de arbeidsmarkt) aan te laten sluiten bij de vraag op de arbeidsmarkt.

Ook stelt de raad een Kompasfonds voor: niet al te ingewikkelde criteria, regionale flexibiliteit t.b.v. kleinschalige projecten. De opbouw van zo'n fonds zou vanuit verschillende middelen kunnen ontstaan: reïntegratiegelden, ESF gelden, Kompasbijdrage etc.

In de advisering wordt uitgebreid ingegaan op de zorg over de projectverwerving m.b.t. het onderdeel "versterking van de marktsector". Dit laatste onderdeel neemt binnen Kompas een cruciale plaats in. Er ligt een zware taak bij het bedrijfsleven om projecten te organiseren en te investeren. Tot op heden zijn de inspanningen niet voldoende gebleken om tot het gewenste effect te leiden. De raad legt hier de nadruk op twee items: de uitkomsten van Task Forces moet een duidelijke verbinding krijgen met een projectverwervende opdracht en het stimuleren van de organisatie van projectmanagement ten dienste van brancheorganisaties.

Ook ontwikkelingen als Energy Valley, LOFAR en het verder uitbouwen van de chemische industrie in Delfzijl zijn belangrijke pijlers voor behoud van economische structuurversterking in de toekomst. Deze ingezette projecten verdienen alle support en inzet om tot ontwikkeling te kunnen komen.

Tot slot constateert de raad dat het ruimtelijk economisch beleid op zich onvoldoende bijdraagt aan een toename van welvaart en welzijn in het Noorden. De raad is van mening dat naast een versterking van het gevoerde overwegend ruimtelijk economisch beleid een verbreding naar andere randvoorwaardelijke beleidssectoren noodzakelijk is.

3.5. SNN-Jaarprogramma 2003

Eind 2002 is middels een schriftelijke ronde het advies voor het SNN Jaarprogramma 2003 tot stand gekomen. Was in 2001 de looptijd van Kompas nog tekort om een consistente lijn in de ontwikkelingen van maatregelen te zien; eind 2002 beginnen zich trends af te tekenen. De nadruk in de advisering ligt op de zorg m.b.t. de projectverwerving binnen Kompas. Het onderdeel

“versterking van de marktsector” neemt in Kompas een belangrijke rol in. Niet alleen gezien de omvang van de geraamde financieringsmiddelen maar ook gezien de belangrijke bijdrage die het marktsectorbeleid zal moeten leveren aan de versterking van het concurrentievermogen van het noordelijk bedrijfsleven met als beoogde uitkomst een structurele verbetering en vergroting van de werkgelegenheid. Het lijkt er op dat de nieuwe opzet ten opzichte van de ISDP periode, te weten zonder marktsectorcommissies, toch niet zo effectief is. De SEAN is van mening dat de task forces van het Adviescollege voor de Markt omgezet moeten worden in concrete projecten. De SEAN adviseert dringend een nadere oriëntatie op dit vraagstuk en concrete vertaling van de op dat moment reeds ingezette brainstormsessies met betrokken partijen. Ook het uitdragen van de kwantitatieve en kwalitatieve voordelen van bedrijfsvestiging in Noord Nederland blijft een belangrijk aandachtspunt. Onder andere de fiscale faciliteit van vrije afschrijving is een positief onderscheidende vestigingsfactor. De SEAN was dan ook verbaasd dat deze faciliteit door het kabinet werd beëindigd.

Verder vallen de achterblijvende resultaten op bij de maatregel “nieuwe bedrijventerreinen” en “revitalisering bedrijventerreinen”. De SEAN pleit voor een gestructureerde aanpak van herstructurering van bedrijfslocatie op noordelijke schaal met als uitgangspunt een Masterplan voor zowel revitalisering als aanleg van nieuwe bedrijventerreinen. Hierbij kan naast het goed in kaart gebrachte aanbod ook een intensieve monitoring van de vraag plaatsvinden om zo dicht bij de investeringsplannen van het bedrijfsleven te kunnen blijven. Ook de rol van gemeenten binnen het bedrijventerreinenbeleid is er een met meerdere petten en daarmee niet transparant. De raad is verheugd dat in de maatregelen m.b.t. bedrijventerreinen er een nieuw criterium is toegevoegd met betrekking tot de aanleg van toekomstvastе breedbandinfrastructuur.

Voor wat betreft versterking van het arbeidsmarktaanbod in Noord Nederland wordt in de advisering aandacht besteed aan de onderbesteding voor maatregelen hierbij; het achterblijven van projectgenererend vermogen en de aandacht niet nodig is voor het voorkomen van werkloosheid.

3.6. Agenda voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied van Noord Nederland

De SEAN ondersteunt in juni 2003 de visie als actualisatie en nuancering van Kompas voor het Noorden, deelprogramma landelijk gebied. De SEAN sluit zich aan bij de door de adviesgroep aangegeven thema's voor een goede ontwikkeling van het landelijk gebied binnen een gebiedsgerichte en programmatische aanpak.

Wel vraagt de raad aandacht voor de betrokkenheid en draagvlak van en bij de bevolking van dit landelijk gebied alsook voor het in dit gebied gevestigde MKB.

Voor wat betreft een vitaal landelijk gebied zou de raad graag het begrip “vitaal” uitgewerkt zien. Wat betekent “vitaal” concreet voor het landelijk gebied en het woon- en leefklimaat in dit gebied? De SEAN is het er over eens dat de oplossing voor de integrale waterproblematiek is gelegen in een interactief proces om te komen tot een gebiedsgerichte ontwikkelingsvisie die voor alle partijen acceptabel is.

3.7. Gesubsidieerde Arbeid

Ook wordt er in de SEAN gesproken over de rol van gesubsidieerde arbeid in Noord Nederland en de impact die het opheffen van deze banen zal hebben.

De raad is van mening dat het kabinet zich dient te houden aan de in het Langmanakkoord gemaakte afspraken en de raad adviseert het SNN hiertoe het kabinet de gemaakte afspraken te laten bevestigen.

3.8. Onderwijs / Arbeidsmarkt

In april 2002 wordt voor het eerst naar aanleiding van een SEAN secretariaatsonderzoek uitgebreid gesproken over de aansluiting Onderwijs / Arbeidsmarkt in de SEAN. Naar aanleiding van deze bespreking wordt een SEAN werkgroep ingesteld met externe deskundigen die zich in een viertal bijeenkomsten buigt over de knelpunten in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De rapportage van deze werkgroep wordt in maart 2003 besproken en leidt tot een ongevraagd SEAN advies. Verder wordt besloten dat de SEAN een werkconferentie zal organiseren in Noord Nederland met als thema de knelpunten in de aansluiting tussen Onderwijs en Arbeidsmarkt. De samenvatting van het advies aan het DB-SNN is onderstaand integraal overgenomen.

Samenvatting

Het grootste probleem in de aansluiting Onderwijs / Arbeidsmarkt – Bedrijfsleven in Noord Nederland is het lage opleidingsniveau in zwakke regio's. Teveel jongeren stromen uit op VMBO niveau (zonder startkwalificatie) en laag MBO niveau. We spreken met name over de regio's Oost Groningen en de Veenkoloniën, Zuid-Oost Drenthe en Oost Friesland; de sociaal economisch zwakke regio's. Daarnaast geldt dezelfde problematiek in de achterstandswijken in de grote steden. Zonder startkwalificatie is het moeilijk om een baan te vinden en bij een achteruitgang in de economische ontwikkelingen stijgt met name het aantal werklozen met geen of een lage startkwalificatie. Er is sprake van relatief hogere werkloosheid in deze zwakke regio's. Een goed geschoolde bevolking is een voorwaarde voor het ontwikkelen van economische activiteiten in de regio. Het onderwijsbeleid in Noord Nederland moet zich richten op het in de breedte upgraden van het laagste opleidingsniveau; de beroepsbevolking moet beter worden opgeleid om de economische ontwikkeling te versterken. Een laag opgeleide bevolking is nadelig voor de concurrentiepositie van de regio.

Er moet een LERENDE REGIO worden gecreëerd waarbij ontwikkeling van individuen tot een maximaal opleidingsniveau - een zo hoog mogelijke kwalificatie via de initiële opleiding – centraal dient te staan. Na de initiële opleiding dient leren een voortdurende activiteit te worden in iemands leven. Het individu staat hierin centraal. De individuele ontwikkeling staat centraal. Onderwijs is een verantwoordelijkheid van het individu, de onderwijsinstelling en de werkgever. Dit is de basis.

Duaal leren / leer-werk-trajecten moeten centraal staan. Zo krijgen individuen voldoende bagage om zich aan te kunnen passen aan veranderende omstandigheden en om hun eigen ambities in te kunnen vullen. De werkgever verzekert zich hierdoor van goed geschoolde werknemers die onderwijsprogramma's hebben gevolgd waarin de nieuwe ontwikkelingen zijn meegenomen.

Om deze LERENDE REGIO in Noord Nederland tot ontwikkeling te laten komen doet de werkgroep in deze notitie beleidsaanbevelingen. Hieronder zijn de belangrijkste samengevat.

1. Streef in het initiële VMBO onderwijs naar duaal leren en richt de aandacht op aansluiting op het MBO. Verplicht in de theoretische VMBO leerweg minimaal 1 praktijkvak (gemengde leerweg) om de aansluiting met het beroepsonderwijs niet geheel te verliezen. Richt meer aandacht op de ontwikkeling van sociale vaardigheden en de persoonlijkheid.
2. Iedereen moet met minimaal een startkwalificatie de arbeidsmarkt op. Voorkom voortijdige schooluitval. Ontwikkel tevens een systematiek waarin Elders Verworven Competenties eenvoudig kunnen worden betrokken in het formuleren van de kwalificaties van het individu.
3. Doorbreek de bureaucratie van onder andere ESF en O&O fondsen. De regels die door dergelijke instituten worden gehanteerd belemmeren regionale initiatieven. De regio moet hierin het voortouw nemen en landelijk dit signaal afgeven: decentralisatie naar de regio.
Benut subsidiemogelijkheden beter door goede voorlichting over het gebruik van mogelijke subsidieregelingen. Richt een SNN "Stimuleringsfonds" op wat kleinschalige experimenten en projecten ter oplossing van de knelpunten in de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt stimuleert. Maar wel volgens het principe: uitbetaling na aantoonbaar resultaat.
4. Maak initiatieven, experimenten en projecten op het gebied van onderwijs en/of arbeidsmarkt inzichtelijk in een centrale regionale database zodat (delen van) initiatieven, experimenten en projecten overgenomen kunnen worden elders in de regio. Volg feiten, trends en ontwikkelingen in het Onderwijs en maak deze openbaar toegankelijk. Sluit bijvoorbeeld aan bij de SNN werkgroep Arbeidsmarkt informatie- en onderzoek die zich bezig houdt met de feiten, trends en ontwikkelingen op de regionale arbeidsmarkt.
5. Creëer gemeenschappelijk draagvlak in de regio. Verantwoordelijkheden moeten van nationaal / sectoraal niveau ook naar regionaal niveau worden verlegd. Hiervoor zijn middelen en mandaat nodig.
Geef de regie aan het SNN. Het is belangrijk dat er een partij is die de regie en sturing in handen heeft en ook het commitment heeft van alle betrokkenen. Alleen dan kan de goede weg definitief worden ingeslagen. Met het SNN als regievoerder wordt uitvoer en beheer losgekoppeld en ontstaat een breed regionaal overzicht en een slagvaardige LERENDE REGIO Noord Nederland.

In de notitie wordt de richting van beleid aangegeven om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te optimaliseren. De werkgroep is van mening dat dit een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle betrokkenen in het veld, maar dat partijen ook hun eigen verantwoordelijkheid moeten nemen. Op die manier kan integraal beleid voor een LERENDE REGIO en dus resultaat op middellange en lange termijn worden ontwikkeld.

Om integraal regionaal beleid te ontwikkelen en gedragen te krijgen op regionaal niveau moet veel werk worden verzet. Het meest belangrijke is het ontwikkelen van concrete initiatieven en concrete projecten in en uit het veld, die een concrete tastbare bijdrage leveren aan het ingezette beleid. De noodzaak hiervoor en de behoefte hieraan is groot in de regio.

De werkgroep stelt de SEAN concreet voor om naar aanleiding van deze notitie een werkconferentie te organiseren met partijen uit het veld, SNN, provincies en gemeenten waarin de conclusie en aanbevelingen van deze notitie moeten leiden tot draagvlak voor de beleidsvisie en een vertaling naar kansrijke concrete initiatieven, experimenten en projectvoorstellen.

4. Besproken onderwerpen die (nog) niet tot advisering hebben geleid

Besproken onderwerpen die (nog) niet tot advisering hebben geleid.

- Landelijke verkiezingen mei 2002
- Beleidsagenda Werk en Inkomen van het RWI
- SER Soc. Ec. beleidsadvies 2002-2006
- Bedrijventerreinen
- Arbeidsmarktoverleg in Noord Nederland
- Gebiedsgerichte Economische Perspectieven, ambtelijke notitie
- Regionaal Cultuurbeleid in Noord Nederland